ECLI:LV:AT:2022:1206.A420164921.21.L
Lieta Nr. A420164921, SKA-1111/2022
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS
Rīgā 2022.gada 6.decembrī

[1] Senātā saņemta pieteicējas /pers. C/ kasācijas sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas 2022.gada 14.septembra spriedumu, ar kuru noraidīts pieteicējas pieteikums par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2021.gada 25.marta lēmuma Nr. 21/751971 atcelšanu.

Apgabaltiesa pievienojās pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un secināja, ka, ievērojot starp VAS „Latvijas pasts" un pieteicēju 2018.gada 13.martā noslēgto vienošanos par darba tiesisko attiecību izbeigšanu un par pieteicējas profesionālās darbības ierobežojumu (konkurences ierobežojums) pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanās, atbilstoši likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 1.panta 2.punkta „o" apakšpunktam pieteicēja laika posmā no 2018.gada 14.marta līdz 13.septembrim bija uzskatāma par darba ņēmēju, kura par konkurences ierobežojuma ievērošanu saņēma atlīdzību vienā maksājumā 2018.gada 14.martā kopā 9000 *euro*, par ko aprēķinātas un iemaksātas arī valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Ņemot vērā, ka pieteicējai bija piešķirts un izmaksāts bezdarbnieka pabalsts, saņemot no Valsts ieņēmumu dienesta informāciju par pieteicējas atrašanos darba ņēmēja statusā bezdarbnieka pabalsta saņemšanas periodā, saskaņā ar likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" 16.pantu aģentūrai bija jāpieņem lēmums par pieteicējai nepamatoti izmaksātā bezdarbnieka pabalsta atgūšanu.

[2] Pieteicēja kasācijas sūdzībā norāda, ka tiesa ir nepareizi interpretējusi un piemērojusi likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 20.[1]panta otro daļu, 21.panta pirmo daļu, 23.panta pirmo un otro daļu, un nepamatoti nav piemērojusi Ministru kabineta 2010.gada 7.septembra noteikumu Nr. 827 „Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.2.apakšpunktu un 8.[4]punktu. Atbilstoši minētajām normām tieši pieteicējas darba devējam bija pienākums sniegt ziņas Valsts ieņēmumu dienestam ne vēlāk kā triju darba dienu laikā par darba ņēmējiem, kuri ir mainījuši vai zaudējuši likumā „Par valsts sociālo apdrošināšanu" un Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likumā noteikto darba ņēmēja statusu, tai skaitā par darba ņēmējiem, kuriem ir piešķirts vai beidzies bērna kopšanas atvaļinājums, atvaļinājums bērna tēvam sakarā ar bērna piedzimšanu, atvaļinājums sakarā ar ārpusģimenes aprūpē esoša bērna vecumā līdz trim gadiem adopciju vai atvaļinājums bez darba algas saglabāšanas, par darbiniekiem, kuri atrodas dīkstāvē, kas radusies darbinieka vainas dēļ, vai darba ņēmējiem, kuri ir atstādināti no darba bez darba algas saglabāšanas.

Tiesa sprieduma ir konstatējusi un vērtējusi vairākus apstākļus, tostarp to, ka starp VAS „Latvijas Pasts" kā darba devēju un pieteicēju kā darba ņēmēju 2018.gada 13.martā noslēgta vienošanās par 2003.gada 18.februāra darba līguma Nr. 137 un darba tiesisko attiecību izbeigšanu. Ar vienošanos tās dalībnieki ir vienojušies izbeigt darba tiesiskās attiecības ar 2018.gada 13.augustu, pamatojoties uz Darba likuma 114.pantu. Vienošanās 2.punktā noteikts, kas puses saskaņā ar Darba likuma 84.pantu vienojas pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanas noteikt darbiniekam sešu mēnešu ilgu konkurences ierobežojumu strādāt uzņēmumā pasta nozarē, kas varētu konkurēt vai ir konkurents VAS „Latvijas Pasts" pasta pakalpojuma sniegšanas jomā vai būt šāda uzņēmuma īpašniekam vai amatpersonai. Vienošanās 3.punktā noteikts, ka par profesionālās darbības ierobežojuma noteikšanu iepriekš minētā 2.punkta noteiktajā kārtībā darba devējs darbiniekam izmaksā kompensāciju 9000 *euro* apmērā. Saskaņā ar vienošanās 4.punktu atlīdzība par profesionālās darbības ierobežojumu ievērošanu tiek izmaksāta vienā maksājumā kopā ar algu par 2018.gada marta mēnesi un atlaišanas pabalstu.

Līdz ar to tiesa konstatēja, ka pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanās pieteicējai ar darba devēju bija noslēgta vienošanās par profesionālās darbības ierobežojumu (konkurences ierobežojumu), kurā atbilstoši Darba likuma 84.panta ceturtajai daļai ir norādīts ierobežojuma veids, apmērs, vieta, laiks un pieteicējai izmaksājamās atlīdzības apmērs.

Ņemot vērā noslēgto vienošanos, sešus mēnešus pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanas VAS „Latvijas Pasts" bija pienākums saskaņā ar Darba likuma 84.panta pirmās daļas 3.punktu pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanās maksāt pieteicējai atbilstošu ikmēneša atlīdzību par konkurences ierobežojuma ievērošanu. Proti, saskaņā ar minēto Darba likuma normu VAS „Latvijas Pasts" pieteicējai izmaksājamās atlīdzības apmērs, kas noteikts vienošanās 3.punktā, bija jāsadala, par visu konkurences ierobežojuma periodu pieteicējai katru mēnesi izmaksājot darba algu atbilstošā apmērā, un saskaņā ar likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 20., 21. un 23.pantu jāaprēķina un jāiemaksā valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas un jāiesniedz atbilstoši ziņojumi Valsts ieņēmumu dienestā. Uz minēto tiesību normu pamata tika laboti dati Valsts ieņēmumu dienesta sistēmā par pieteicēju.

Tādējādi senatoru kolēģija konstatē, ka apgabaltiesa pamatoti piemērojusi likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 20.[1]panta otro daļu, 21.panta pirmo daļu, 23.panta pirmo un otro daļu.

Papildus norādāms, ka, pieprasot bezdarbnieka pabalstu, personai ir jāapliecina, ka tā nav darba ņēmējs. Apgabaltiesa pamatoti secināja, ka atbilstoši Darba likuma 84.pantam un likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 1.panta 2.punkta „o" apakšpunktam pieteicēja, pieprasot bezdarbnieka statusu un bezdarbnieka pabalstu, nav sniegusi pilnīgu un patiesu informāciju, jo pieprasījuma brīdī ir bijusi darba ņēmēja. Tādējādi pati pieteicēja, 2018.gada 20.marta iesniegumā Nodarbinātības valsts aģentūrai apliecinot to, ka viņa nav darba ņēmēja atbilstoši likumam „Par valsts sociālo apdrošināšanu", sniedza iestādei nepatiesas ziņas, līdz ar ko pieteicējai nepamatoti tika piešķirts bezdarbnieka statuss un attiecīgi vēlāk aģentūra nepamatoti piešķīra pieteicējai bezdarbnieka pabalstu par strīdus periodu.

Līdz ar to apgabaltiesa pareizi norādīja, ka izskatāmajā gadījumā ir konstatējams likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" 16.panta otrajā daļā noteiktais bezdarbnieka pabalsta pārmaksas atgūšanas pamats.

[3] Ņemot vērā minēto, senatoru kolēģija atzīst, ka kasācijas sūdzības argumenti nerada šaubas par tiesas sprieduma tiesiskumu. Lietā nav risināmi sarežģīti tiesību jautājumi, kuru dēļ kasācijas tiesvedībai būtu nozīme judikatūras veidošanā. Ievērojot minēto, kasācijas tiesvedības ierosināšana ir atsakāma.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.[1]panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

Atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar /pers. C/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2022.gada 14.septembra spriedumu. Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore L. Slica Senatore D. Makarova Senators V. Poķis